

ТОШКЕНТ ХАКИКАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР
КОМИТЕТЛАРИ, МЕХНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ
ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 96 (587)
16
М А Й
ЧОРШАНБА
1956 ЙИЛ
ВАҲОСИ
20 ТИПИН

Қурулсизланиш масаласи юзасидан СССР Ҳукуматининг баёноти

Кейинги вақтларда халқаро муносабатлардаги кескинлик юмшавганини ҳозир ҳамма эътироф этмоқда. Ҳали яқиндаги-на янги жаҳон конфликтини айланмиш ҳафтини тугатган уруш ўчоқлари тугатилди. Осиёда ва Европада ҳали ҳал этилмаган базисий проблемаларни ҳал этиш ҳосасида муайян натижаларга эришилди. Бу аса манфаатдор давлатлар ўртасида музокаралар олиб бориш йўли билан қўлга киритилди.

Кейинги вақтларда давлатлар ўртасидаги алоқалар анча кенгайди, буюк давлатларнинг давлат аربобларининг бир-бирлари билан учрашиб туришлари ва улар ўртасидаги алоқа тикланди. Ана шу учрашулар вақтида муҳим халқаро проблемалар, шу жумладан, ихтилофлар юз берган масалалар ҳам муҳокама қилина бошлади, турли яхшимой тузумдаги давлатларнинг фияр ва позицияларини қаматириш йўллари қидириб топилди тадбирлари қўйилди.

Барча мамлакатларда халқаро ҳамкорлик тарафдорларининг позицияси мустақамламоқда. Катта ва кичик давлатларни, ер эва аҳолисининг кўпчилигини ўз ичига олган кенг ғинчлик эонаси аҳулига келди.

Буларнинг ҳаммаси халқаро кескинликни юмшатишга ёрдам бери, тинчликни мустақамлашди. Бу, ҳукуматлар фаолиятининг натижасига эмас, Халқлар кутининг ўзгариши ва уларнинг тинчликка, давлатларнинг тинч тову бўлиб яшашига интилаётганликлари бу соҳада жуда катта таъсир кўрсатди. Халқларнинг тинч қурилиш манфаатларини ва халқлар фаровонлигини ошириш манфаатларини кўзда тутиб, тинчликни мустақамлаш, халқаро ҳамкорликни ривожлантиришни таъминлаш йўлида эўр бериб қилган ҳаракати тубайди ана шундай муҳим натижага эришилди.

Аммо, эришилган нўтқлар билан хотиржам бўлиб қолмаслик керак. Халқаро муносабатлардаги кескинлик ҳали бартараф қилинган эмас, давлатлар ўртасидаги муносабатларда зарур ишонач ҳали нукудга келтирилган эмас. Базис давлатлардаги агрессив кучлар аса тинчлик манфаатларига душман бўлган аска йўллари ўтказишга уринмоқдалар.

Эўр бериб қуруланишнинг давом этирилаётганлиги халқаро кескинликни янада юмшатиш йўлидаги асосий ғовдир. Кейинги вақтларда халқаро вазият шубҳасиз яхшиланди. Лекин шунга қарамай, давлатлар ҳали ҳам жуда кўп қурулди кучларга эгадирлар. Атом ва водород бомбалари запасларини тўплай давом этиришмоқда. Миллион-миллион ёшларнинг қўлига қурул доиралар, улар тинч, ихидий меҳнатдан ажратиб қолганлар.

Қурул-яроғ ишлаб чиқариш билан бўлган атом ва қурул-яроғ етказиб бериш орасида жуда кўп фойда олаётган таъсирли доиралар ва, биринчи гада, йирик монополиялар эўр бериб қуруланишнинг давом этиришдан, милитаризмни анж олиришдан манфаатдорлар. Базис мамлакатларда эўр таъсир кўрсатган ана шу агрессив доиралар ҳозирги вақтда халқаро муносабатлардаги кескинликни янада юмшатишга ҳақикат беришга, сўнгий равишда қўлайтирилган ҳарбий конъюнгурача қиллаб қолтиш интилоқдалар.

Душнинг бир қанча районларида агрессив ҳарбий гуруҳлар вужудга келтириш ва буларни қўлайтириш каби, бошқаларнинг территорияларида ҳарбий базаларни ташкил қилиш, ҳарбий бўлжатарини қўлайтириш каби «совуқ муносабатлар уруш» тадбирларининг давом этирилаётганлиги ана шу доираларнинг фаолияти билан боғлиқдир.

Бундай аҳвол йирик монополияларнинг масаласи кўп фойда олишини таъминлайди, албатта, лекин бундай аҳвол ҳали омиа-сининг ҳаётини манфаатларига таъминлаш хилофдир. Капиталистик давлатларнинг ҳақдан ташқари қўлайтирилган ҳозирги бўлжатар меҳнаткашларнинг иш ҳақи ва даромадлари кўпроқ сола-ди солинган, кенг истеъмол буюмлари нарҳларининг янада оширилишини, ҳали омиаси турмуш шароитининг ағирлашаётганлигини кўрсатади. Қуруланиш учун нечоғлик кўп маблар сарф қилинса, тинч қурилишга, экономикага ривожлантиришга, мароғи ва соғлиқни сақлаш ахтиёжларига, кам тараққий этган мамлакат ва районларга ёрдам кўрсатишга сарфлаш учун шу қадар кам маблар қолади.

Халқлар бундай аҳволга тоқат қилмайдилар. Халдан ташқари анж олиришдан милитаризмнинг бутун оғирлигини халқлар эсимасига юклаш орасида шундай аҳвол бўй бери.

Аммо, тинч яшаш ахтиёжлари эмас, балки эўр бериб қуруланиш экономика тараққийлаётганини асоси бўлиб қолар экан, давлатларнинг халдан ташқари кўп қурулди кучлари тобора кўпроқ моддий бойликни ҳам қилиб юборар экан ва ҳали кел-чагина ишлаб чиқаришдан, бутун аса эскириб қолган қурул-яроғларни янги қурул яроғлар билан айирболаш учунгина ҳар йили кўп миллиард маблар сарф қилина экан, у ҳолда бундай экономиканинг ағирла-ди бўш, омиақ бўлади. Бундай экономика бекор бўлиш, иқ-тисодий ҳалокатга дучор бўлиш ҳафти остида қолади.

Маълумки, ўтмишда эўр бериб қуруланиш пирваридида урушга олиб келган эди. Биринчи жаҳон урушининг ҳам, ик-кинчи жаҳон урушининг ҳам таърибаси шунга кўрсатади. Халқлар ана шу урушларнинг бутун оғирлигини ўз бошларидан келтиришдан. Ана шу урушлар миллион-миллион кишилар-ни ҳалок қилди, халқларни бепоққа оғир қулаётларга дучор қил-ди, Европада, Осиёда, Африкада минг-минглаб шахслар ҳама-иш минглаб қиллоқлар ана шу урушлар натижасида вайрон бўли, бир неча алоқининг меҳнати билан вужудга келтирилган бойлик бўй қилинди. Ҳозирги вақтда қурулларнинг атом ва водород бомбалари каби турлари ва уларни етказиб берадиган ҳамда узоқда уқидиган бомбардировкачи самолётлар каби, бал-листик ракеталар каби посилалар бор. Ана шу бомбардировкачи самолётлар, баллистик ракеталар иқоридида айлиган қурулларни ер юзининг ҳар қайси нуқтасига етказиб бера олади. Бундай шаро-итда учинчи жаҳон урушининг вужудга келиши жуда кўп кишиларни қурбон қилишга, масаласи даражада кўп моддий бой-ликларни ноҳуд қилишга, йирик шаҳар ва саноат марказларини йўқ қилишга, ҳууссан саноати ғоят юксалган ҳамда аҳолиси жуда янч яшаётган мамлакатлардаги бутун-бутун район ҳамда об-ластларни вайрон қилишга олиб келган бўлар эди.

Бўй берган аҳвол ҳалаларини ва ўз давлатларининг тақди-ри учун жавобдор бўлган ҳукуматлардан эўр бериб қуруланиш-ни тўхтатиш, янги урушнинг келиб чиқиш ахтимолини йўқо-тиш учун амалий тадбирлар қўйишни талаб этиди. Даставвал, қурул-яроғларни қисқартирш йўли билан, қурулсизланишнинг кўзда тутган самарали тадбирларни қўйиш йўли билан халқ-аро аҳволни янада яхшилаш мумкин ва лозим. Совет Иттифо-қида қолганга шунга айтиш керакки, иккинчи жаҳон уруши-тамом бўлиши биланоқ Совет Иттифоқи уруш вақтидаги ўз қу-рулди кучларини қатъий суратда қамайтириш юзасидан бир қанча чоралар кўриб, 33 ҳафрияқ ёшидаги кишиларни Совет Армиясидан кўратди.

Бундан ташқари Совет Иттифоқи урушдан кейинги ҳамма йилларда Бирлашган Миллатлар Ташкилотда қурулсизланиш масаласи юзасидан халқаро битим тузиш учун эўр райрат қилган ҳаракат қилди ва шу марсада тегишли тақлифларни тақ-лид этиди.

Совет Иттифонининг тақлифига мувофиқ, БМТ Бом Аса-ам-блееси 1946 йилдаги қурул-яроғларни ёппасига қисқартирш ва атом қурулини тақлидлаш тўғрисида қарор қабул қилди. Аммо бу қарор шу вақтгача амалга оширилгани йўқ. Ана шу қарорни бажариш юзасидан конкрет тадбирларни ишлаб чиқиш тўғри-сида гап бориш пайтда, қарб давлатлари бунга қарши турли ахтироқларни ягари сўра бошладилар.

Совет Ҳукумати қурулсизланиш проблемасининг ҳал эти-лиши атом ва водород қурулларини тақлидлаш ва оддий қу-рул-яроғларни ҳамда қурулди кучлар сонини кескин суратда қамайтиришни таъминлаш лозим, деб ҳисоблаб келди ва ҳо-зирида ҳам шундай деб ҳисобламоқда. Совет Ҳукумати ана шу тадбирларнинг ҳаммаси тегишли халқаро контроль остида дав-латлар томонидан амалга оширилиши учун долм курашиб кел-ди. Совет Ҳукумати агрессивнинг қўққидан ҳужум қилишига йўқ қўймаслиги имкониятига ага бўлиш учун барча йирик аэродромларга, темир йўқ узеаларига, портларга ва тош йўқ-ларнинг муҳим узеаларига халқаро контроль ўрнатишни тақ-лид этиди.

Ҳозирги шароитда атом уруши халқлар учун жуда катта ҳафот тугдирлаётганлигини эътиборга олиб, Совет Ҳукумати атом ва водород қурулларини тақлидлаш жуда катта аҳамият бер-моқда. Шу сабабдан, биз, атом ва водород қурулларини таъ-минла тақлидлаш тўғрисида, бу қурулларни ишлаб чиқаришни тўхтатиш ҳақида ва ана шу қурулларнинг мажбуз запасларини йўқ қилиш ҳақида дарҳол қарор қабул қилишни тақлид этиб келдик ва тақлид этимоқдамиз. Бундан мақсад — инсониятнинг улуғ қашфиети бўлган атом энергиясини фақат тинчлик мақ-садларигагина хизмат қилдиришдир. АҚШ ва ғарбгаи бошқа давлатлар ана шу совет тақлифига қарши эътироз билдиришлар. Совет Иттифоқи халқаро контрольга қарши эътироз билдириш у ёқда тургани, балки бундай контрольни ўрнатиш зарур деб қатъий талаб этганига қарамай, халқаро контроль ўрнатиш тўғрисида бамасалаҳат бир қарорга келинмаётир, деган баҳона билан ана шундай ахтироқлар қайта-қайта ўртага қўйиб кел-моқда. Совет Иттифонининг атом ва водород қурулларини синаб қўйишни тақлидлаш тўғрисидаги тақлифини ҳам қабул қилишдан беш тормоққалар.

Маълумки, Совет Иттифоқи атом қурулди давлатларнинг қурул-яроғларни қаторидан чиқариб ташлаб, бу қурулларни тў-ла равишда ва сўзсиз тақлидлаш тўғрисида тақлиф киритиш билан чекланиб қолмади. СССР Ҳукумати АҚШнинг ва ғарб-даги бошқа давлатларнинг ана шу йўлда ўтишни истамаси-тиларини кўриб, бу йўлда лозақ биринчи қадамни қўйишни тақлид этиди. Совет Ҳукумати буюк давлатлар атом қурулди-ни қўйишга ағайиб ва ундан фойдаланишдан воз кетамиз, деб та-танали ваъда берганлар, деган тақлифни киритди. Давлатлар-нинг ана шу мажбуриятни олишлари атом қурулини маънавий-сийий жиҳатдан қоралаш бўлар эди. Бу мажбуриятни ҳеч кенгайтирмай қабул қилиш мумкин бўлар эди ва бу ҳол атом уруши ҳафтини йўқотишга муҳим роль ўйнаган бўлар эди, ал-батта.

Хитой, Польша, Чехославкия ва бошқа халқ демократияси мамлакатлари, шунингдек бошқа бир қанча давлатлар Совет Иттифонининг ана шу тақлифларини таъминлашга қўллаб-қувват-ладилар. Бу тақлифлар биринчи жаҳон урушидан кейин кўп давлатлар томонидан қабул қилинган маъмуз халқаро битим-га, яъни хиния ва бахтерология қурулларидан фойдаланиш-дан воз кечиш ҳақидаги битимга мувофиқ эди. Маълумки, бу битим ихидий роль ўйнади ва қурулларнинг ана шу турларини қўйишдан тийибди турлишга ёрдам бери. Атом қурулди-дан фойдаланишдан воз кечин барча халқларнинг манфаатларига шубҳасиз муносибдир. Давлатларнинг ва, биринчи гада, буюк давлатларнинг ана шу мажбуриятни олишлари халқаро вазият-ни яхшилашга олиб келган бўлар эди. Аммо, ғарб давлатлари бу тақлифга ҳам қўйишмадилар, ғарчи бу масалалда улар халқ-аро контроль ўрнатиш қийинчиликларини баҳона қилиб кўр-сатмас экдилар, чунки бунда гап маънавий-сийий мажбурият олиш тўғрисидагина ва барча буюк давлатларнинг атом уру-шига қарши қаратилган биринчи битимни дарҳол тузишлари тўғрисидагина бораб эди.

Буларнинг ҳаммаси Совет Иттифонининг атом ва водород қурулларини тақлидлаш тўғрисидаги масалани дарҳол ҳал этиш ва ҳозирги пайтнинг ўзидаёқ бу йўлда биринчи қадамларни қўйишга интилиб қолганлигини ва ҳозир ҳам интилаётганлиги-ни кўрсатади.

АҚШ ва унинг ғарбгаи шериклари салбий позицияда бўл-ганлиги сабабли шу вақтгача шу хилдаги битимларни тузиш имконияти бўлмади.

Ғарб давлатлари атом ва водород қурулларини тақлидлаш йўлидан боришга унамай, Совет Иттифоқи оддий қуруллар со-ҳасида қарб давлатларига нисбатан усту турлади ва қарб дав-латлари оддий қурул-яроғлар аска қамайтирилганидан кейин-гина атом қурулини тақлидлашга қўна олдилар, деган ваъдалар-ни илгари сўридилар. Улар шу мақсадда беш буюк давлат их-тиёридаги қурулди қурулларини муайян миқдорини белгилаш тўғрисида, яъни СССР, АҚШ ва Хитойдан қарб бирининг қу-рулди кучлари сонини 1 миллион кишидан 1.5 миллион ки-шигача қилиб, Англия ва Франция қурулди кучлари сонини 650 миң кишидан қилиб белгилаш тўғрисида тақлиф кирит-дилар. Қурулсизланиш масаласининг тараф ҳал этиш ва эўр бериб қуруланишнинг тўхтатишга базис муҳим мунафақият-ларга эришиш учун Совет Иттифоқи қарб давлатларининг ана шу тақлифига қўшилди. Эндилеки муайян битимга келиш лозим борж уқидиган эди. Аммо, аҳвол ўзгариб кетди. Совет Иттифоқи ана шу тақлифга қўйишганини билдириши бил-аноқ, қарб давлатлари ўз тақлифларини йўқда чиқариш учун ҳар қандай баҳоналар билан мажбуз тақлифдан воз кеча бош-ладилар.

Тўрт давлат Ташқи ишлар министрларининг ўтган йил куз фаслида Женевада бўлган кенгашида қарб давлатлари қурул-сизланиш масаласини оддий қурул-яроғларни қамайтиришни кўзда тутиб ҳал этишга киришишни ва бу масалани атом қу-рулини тақлидлаш билан боғламастан ҳал этишни тақлид эти-дилар. Англия шундай тақлиф киритган эди. Англия ташқи ишлар министр яна йилнинг февраль ойида умум палатасида худди шу тақлифни илгари сўрди. Совет Иттифоқи бу тақ-лифга ҳам қўйишганини билдириди.

БМТ Қурулсизланиш Кичик комитети бундан икки ой му-қаддам Лондонда мажлис ўтказганида Совет Ҳукумати оддий қурул-яроғларни ва қурулди кучларни қамайтириш планини Кичик комитет муҳокамасига қўйди. Бу тадбирни атом қурул-и тўғрисидаги масала юзасидан бир битимга қелилишни кутмай амалга ошириш мумкин бўлар эди, чунки атом қурулини та-қлидлаш масаласида Совет Иттифонининг позицияси билан қарб давлатларининг позицияси ўртасида бўлган ихтилофлар бир битимга келиш йўлидаги асосий ғов бўлиб қолган эди. Аммо, Совет Иттифонининг бу тақлифга ҳам қарб давлатларининг қар-шилишга дуч келди. Қарб давлатлари СССР оддий қурул-яро-ғларни қамайтириш ҳақидаги тақлифини рад этиди, деб йўлаб оддий қурул-яроғларни биринчи навбатда қисқартирш тўғ-рисида тақлифган экдилар. Биз оддий қурул-яроғларни қамайти-риш юзасидан конкрет план тақлид этишимиз биланоқ, қарб давлатлари, шу жумладан, ягари ана шу тақлифни киритган Англия ҳам орқага тисландилар ва ана шу тадбирларни амал-га оширишга қаратилган тақлифларни қабул қилишдан воз келдилар. Улар бу сафар оддий қурул-яроғларни қамайтириш тўғрисидаги масалани атом қурулди ҳақидаги масалани ҳал эти-май қараб чиқиш мумкин эмас, дедилар. Улар ҳали кечагина айтган гапларига қарши чиқдилар. Шундай қилиб қурулсиз-ланиш тўғрисидаги масала ана беш кеча кўнча қириб қолди, атом қурулини тақлидлаш тўғрисидаги масалани ҳал этиш-да ҳам, оддий қурул-яроғларни ва қурулди кучларни қамайти-ришда ҳам илгари сиқилмади.

(ДАВОМИ ИККИНЧИ-БЕТДА)

Область меҳнаткашлари янги заёмга эўр уюшқоқлик билан ёзилмоқдалар

Областимиз меҳнаткашлари СССР халқ ҳўналигини ри-вожлантириш (1956 йилги) Давлат заёмини чиқариш тўғ-рисидаги куш ҳабарни сийсий активини ва эўр кўтаринки-лик билан муҳаб олдилар. Шу муносабат билан барча сано-ат корхоналарида, колхоз ва совхозларда, муассаса ва таш-

килотларда, ўқу юртларида кўп кишилики йигилишлар бў-либ ўтмоқда. Ишчилар, колхозчилар ва интеллигентлар ян-ги Давлат заёмига яқинлик билан ёзилиб, партия ва ҳу-куматимизга, она-Ватанга бўлган чексиз садоқатларини из-ҳор қилмоқдалар.

Халқ бахт-саодати учун

Тошкент тўқимачилик комбинатининг минглаб ишчилари ва мутахассислари СССР халқ ҳўналигини ривожлантириш янги Давлат заёми чиқаришганини тўғрисида радио орқали беришган хабарни эшитдилар. Цехларда бўлган кўп киши-лик митингларда тўқимачилар янги заём чиқаришганини қизғин маъқуллашди ва уларнинг меҳнат билан топиб жа-м-гарган пулларини давлатга қарага берин-га қарор қилганликларини айтдилар.

Биринчи фабриканинг калана цехида кеска ишчи, ремонтчи слесарь ўртоқ Лу-нин митингчиларининг фикрини ифода-лаб бундай деди:

— Меҳнаткашларнинг бахт-саодати тўғрисида кўп сайин ва тинмай ғамхўр-лик қилиш Коммунистик партия ва Совет Ҳукуматининг одий қонунини, КПССнинг тарихий XX съезди таомом бўлганидан бери ордан кўп вақт ўтгани йўқ, аммо унинг қарорлари амалга оширилмоқда. Дам олиш ва байрам куллари арафасида иш қуни қамайтирилди, хотинларнинг ҳомидалор-лик ва туғиш отпускулари қўлайтирил-ди. Давлат пенсиялари тўғрисидаги Ко-нун проекти СССР Олий Совети тасдиқ-ла қиратилди. Янги заёмни тарқатишда

совет кишиларининг астив қатнашуви партия съезди белгилаб берган ботқа му-ҳим тадбирларнинг ҳам амалга оширили-шини таслаштилади. Мен Совет Ҳукума-тининг янги заём чиқариш тўғрисидаги қарорини қизғин маъқуллашди ва бир ойлик иш ҳақимга обангация сотиб ола-ман.

Долгор тўқувчи ўртоқ Махсумова ми-тингла сўзга чиқиб ўз коллективининг ҳаётидан олган мисоллар билан ишчи-лар ва хизматчиларнинг моддий фаровон-лиги тинмай оғиб бораётганлигини кўр-сатиб берди.

— Янги заём, — деди у, — турму-шимизни ана ҳам кўркам қилишга имкон беради. Жонажон ҳукуматимизга олтинчи беш йиллик топириқларини амалга оши-ришга тинмай ёрдамлашини ҳар бир совет кишининг муқаддас бурчидир. Мен янги заёмга тўрт ҳафталик ишдаги миқдорда ёзилман ва ҳамма қасбон ўртоқларимни мендан ўрнак олишга чақираман.

Комбинатнинг ҳамма фабрикаларида кўп кишилик митинглар бўлиб ўтди. Янги заёмга ёзилишнинг биринчи соатдаёқ унга тўқимачилардан мингларча киши ёзилди. (ЎТАГ).

Баланд руҳ билан

А. М. Каганович номли Тошкент паровоз-вагон ремонт заводининг ишчи, инже-нер-техник ходимлари ва хизматчилари ҳукуматимизнинг СССР халқ ҳўналигини ривожлантириш янги Давлат заёмини чиқариш тўғрисидаги қарорини эўр кўта-ринкилик билан кутиб олдилар. Бу ҳуш-хабар радио орқали эшитирилиши билан заводнинг барча цехларида кўп кишилик митинглар бўлиди. 2-механика цехининг илгор станокчи тоқари И. Н. Татари-нов сўзга чиқиб бундай деди:

— Партия ва ҳукуматимиз оғир са-лоати янада ёксалтириш ва шу асосда халқ ҳўналигини тобора ривожлантириш-нинг улуғвор программасини белгилэб бердилар. Биз давлат заёмига яқинлик билан ёзилиб, оғир саноатнинг тинмай юк-саллини учун, мамлакатимиз қуратини мустақамлашга ўз хиссамизни қўшамиз.

— Жонажон Коммунистик партия ва

Совет Ҳукуматимизнинг меҳнаткашлар моддий-маъшый фаровонлигини ошириш тўғрисида қилган ғамхўрликларини мен ўз ҳақимда кўриб туришаман, — деди инструментал цехининг станокчиси С. Му-ротов, — завод ишчилари учун кўнлаб уй-жой бинолари, балалар боқчаси ва балалар ясалари қурилмоқда. Яқинда менга завод янги уй бери. Бу уйда олам билан маъшый ҳаёт келтиришман. Шун-инг учун мен янги заёмга ўзимнинг бир ойлик иш ҳақим ҳақимда ёзилман ва мамлакатимизга гуллаб-яшнашига кўп-роқ хисса қўйиш марсадида астойдил меҳ-нат қиламан.

Заводнинг бутун цехларида заёмга ёзи-лиш баланд руҳ билан ўтмоқда. Заёмга ёзилиш бошлангичининг дастлабки соатла-рида ишчиларнинг кўпчилиги заёмга ёзи-либ бўлилар.

Ж. МАХМУДОВ.

Яқинлик билан ёзилмоқдалар

Чирчиқ шаҳридаги 225-УНРнинг би-микиларнинг СССР Министрлар Советининг янги заём чиқариш ҳақимда қарорини радио орқали эўр қонлиқ билан эши-тилар ва янги Давлат заёмига яқинлик билан ёзила бошладилар.

Учасатнинг 3-малдончасида ишлаёт-ган бетончилик бригадасининг бошлаган ўртоқ Малик Соатов давлатга ўзининг 4 ҳафталик иш ҳақини қара беришга аҳд қилиб, имзо чекар экан:

— Биз, жуда яхши биламизки, давлати-миз чиқарган заём совет кишиларининг

ҳақини янада фаровон этишга, Ватани-миз қуратини тобора мустақамлашга хизмат қилади. Шунинг учун мен заём-нинг 4 ҳафталик иш ҳақини давлатимиз-га қара бераётман, — дейди.

Қўрилиш ботқамасининг барча участ-каларида қурувчилар янги Давлат заёмга эўр қувон билан ёзилиб, партия ва ҳуку-матимизнинг совет кишилари ҳақида қи-лаётган катта меҳрибонликлариға жа-вобан янада фидокорона ишлашга аҳд қи-лганликларини изҳор қилмоқдалар.

Т. СИХАРУЛИДЗЕ.

Ҳаётимиз янада фаровон бўлади

Биринчи сменанинг та-мом бўлишига бир неча минут қолди... Завод ҳо-лисига тўпнаётган иш-чилар радио қарнайи ян-нидан жой олмақдалар.

Эндигина иккинчи смена-га келаятган кеска свари-чик Линевский ўз ҳам-касби Хмельский билан ке-либ сарамеяга ўтирди.

— Турмушимиз қу-вончи, сермазум бўла-ётир... Ҳукуматимизнинг совет кишилари ҳақи ҳа-қимда меҳрибонлигининг ёркин ифодаси бўлган пенсиялар ҳақидаги Ко-нун проекти ҳаммамиз-ни чексиз қувонтирган эди. Биз қарингамизда ҳам қадрларим, ҳечарса-дан камчилигимиз, тур-мушда муҳтожлигимиз бўлмайдиган бўлиди, — дейди Линевский.

Шу вақт завод, гу-диди 1-сменадан иш тамом бўлганларидан дарак бер-

ди. Цехлардан эшитилган баш машиналарнинг овози гўхтди.

Ҳовли кишилар билан лиқ тўлди. Радиодан Мос-квадан тапиримиз, деф-лини билан ҳаммаёғини янмилик босди. Ингиллан-ларнинг диққат-этибори СССР Министрлар Сове-тининг СССР халқ ҳўна-лигини ривожлантириш (1956 йилги) Давлат за-ёмини чиқариш тўғриси-даги қарорини эшитишга қаратилган.

Радиодан берилаётган СССР Министрлар Сове-тининг қарори ва Давлат заёмини чиқариш Шар-тларини ўқиб бўлишни биланоқ завод ишчи, ин-женер-техник ходимлари ва хизматчиларининг ми-тинги бошланди.

Биринчи бўлиб сўзга чиққан темирчилик цехи-нинг мастери ўртоқ И. Гу-рев шундай деди:

ПАХТАКОРЛАРИНИНГ БИРДАМЛИГИ

ИНГИЛУ, (ЎТАГ). Янги Дав-лат заёми чиқарилиши ҳақдаги хабар эшитирилган вақтда Свердлов ном-ли колхознинг аъзолари пахта далалариди ишлаётган эди. Ҳамма бригадаларда юдо-ри ҳосил учун қизғин кураш давом этиб турарди: ғўва қатор ораларини ишлаш, ғўзаларни оқилантириш ва сугорини ўт-казиб турар эди. Радио эшитишни таъ-мом бўлганидан кейин кўп ўтмай дала ишйопларига колхозчилардан наларча киши тўпланди. 11 бригаданинг раҳбари Тешабой Ғуломов йигилганларга мурожа-ат қилиб бундай деди:

— Янги заём давлатимиз манфаатларини кўзлаб, барча совет кишиларининг ман-фаатларини кўзлаб чиқарилмоқда. Заём-дан тушган пуллар оғир индустрияга янада ривожлантиришга, Ватанимизнинг қуратини мустақамлашга, меҳнаткаш-ларнинг моддий фаровонлигини ошириш-га сарфланади. Бу маблагнинг катта қис-ми колхоз ишлаб чиқаришини янги тех-ника билан қурулантиришга сарфланади. Биз ҳаммамиз ўз жамғармаларимизни жо-нажон давлатимизга қувона-қувона қара-га берамиз.

Колхознинг бошқа далачилек бригада-ларида ҳам йигилишлар ғоят активлик билан ўтди.

Қуролсизланиш масаласи юзасидан СССР Ҳукуматининг баёноти

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА)

Шу сабабларга кўра, БМТ қуролсизланиш Кичик комитетининг бутун ишлари самарасиз чиқадиганига ажабланиб бўлмайди. Кичик комитет қуролсизланиш Кичик комитети деган далабали ном билан тузилган эди. Амалда эса у, эъриб қуролсизланиш диққатидан парлагани бўлиб қолди. Бундай аҳвол учун кимларнинг жавобгар эканлиги ҳам равшандир.

Эндилкида қуролсизланиш Кичик комитетининг эъриб қуролсизланиш тўхтатиш, қурол-яроғларни қамайтириш билан эмас, балки ўзи йўлга қўйган ҳар қандай иш билан шугулланиши учун ҳар хил янги баҳоналар ўйлаб чиқаришмоқда. Масалан, бир қанча сиёсий проблемалар ҳал этилмаганлиги сабабли, эъриб қуролсизланиш тўхтатиш вақти келган эмас, деган гаплар кўп айтылмоқда. Шу билан бирга Германия масаласини, шунингдек Яқин ва Урта Шарқ проблемаларини ҳамда Узоқ Шарқ проблемаларини дастлаб ҳал этмай туриб, эъриб қуролсизланиш тўхтатиш мумкин эмас, дедилар. Совет Иттифоқи бу проблемаларни, шунингдек бошқа сиёсий проблемаларни ҳам ҳал этишга бундан бундан беришга тайёрдир, албатта. Германия проблемасининг, шунингдек бошқа бир қанча халқаро проблемаларнинг ҳали ҳал этилмаганлигига Совет Иттифоқи айбон эмас. Гарб давлатлари қуролсизланиш проблемасини ҳал этишни Германия масаласини ҳал этишга боғлаб қўйиб қўйишга бўлсалар ва шу билан бирга Гарбий Германияда ялпизларини қайтадан тиклашга киришган бўлсалар, бу ҳол шунга кўрсатадики, Германия тўғрисидаги масала герман миллатларини тиклаш ва бирлашган Германияни гарб давлатларининг ҳарбий гуруҳларига қўйиш планларини амалга ошириш учун эркин ҳаракат қилиш мақсадида сунъий равишда тортишув воситасига айлантирилмоқда.

Равшани, масалага бундай қараш Германия проблемасини ҳал этишга ҳам, эъриб қуролсизланиш тўхтатишга ҳам ёрдам берадими.

Аэрофотосъёмкалар тўғрисида кўп гапирдилар. Маълумки, аэрофотосъёмкалар билан разведкалар манфаатдордирлар. Лекин ана шу аэрофотосъёмкаларнинг қурол-яроғларни қамайтириш билан ва қурол-яроғларни қамайтириш устидан контроль ўрнатиш билан ҳал қилиш алоқаси йўқ эканлиги аён-ку. Бундай аэрофотосъёмкалар аслида, агрессив доираларнинг планларидан халқларнинг таъминини ошириш ва эъриб қуролсизланиш янада қучайтириш мумкин, ҳолос.

БМТ қуролсизланиш Кичик комитети ишларининг самарасиз чиқадиганига шу факт ҳам кўп жиҳатдан сабаб бўлдики, Кичик комитетнинг СССРдан ташқари барча қатнашчилари Атлантик блокнинг актив аъзоларидир. Атлантик блок кенгашининг кейинги вақтларда Парижда бўлиб ўтган сессияси шунга кўрсатадики, бу блокнинг асосий қатнашчилари қурол-яроғларни қамайтиришга йўқ кўймаслик учун, атом қуролни ана шу блокдаги армияларнинг қуролга айлантириш ва қурол-яроғларни янада қучайтириш чораларини кўриш учун ўзаро тил бириктиришмоқдалар. Атлантик блокдаги давлатлар шундай сиёсатни амалга оширишга қуролсизланиш Кичик комитетига ўларларнинг асосий вазифаси маълум сиёсатни йўлбарз қилиш ва шу билан бирга қуролсизланиш масаласини юзасидан давлатлар ўртасида битим тузилишига йўқ қўймасликдан иборат, деб ҳисоблаётганликлари таъминоти аён-ку. Шу сабабдан, Кичик комитетда бутун иш ўз ўрнидан қўзғалгани йўқ ва қуролсизланиш масаласини ҳал этишга қўйиб.

Совет ҳукумати БМТнинг қуролсизланиш комиссияси маълум Кичик комитетининг иш якулиларини қараб чиқиши лозим бўлган пайт кели, шу билан бирга эъриб қуролсизланиш тўхтатишга кимларнинг ёрдам бераётганлиги ва кимларнинг бунга тўқилиш қилётганлигини ҳаммага аён қилиш ҳамда Бош Ассамблеянинг қуролсизланиш юзасидан ўн йил илгари қабул қилган қарорларини амалга ошириш йўларини белгилаш пайти кели, деб ҳисоблайди.

Қуролсизланиш соҳасидан аҳвол халқаро муносабатларнинг ҳозирги ҳолатига ҳам, халқаро кескиллигини янада юмшатишдан астойдил манфаатдор бўлган халқларнинг талабларига ҳам жавоб берайди. Шу нарса ҳам аён-ку, балки давлатларнинг бошқа давлатларни, шу жумладан, ҳам тараққий этган мамлакатларни ва кичик мамлакатларни жуда кўп ҳарбий харажатларни қабул қилишга мажбур этишлари халқларнинг манфаатларига, умумий тинчликни мустақамлаш манфаатларига қилибди.

Совет ҳукумати бундан бундан ҳам давлатларнинг қуролли кучларини қамайтириш тўғрисида ўзаро мақбۇл халқаро битимини ва атом ҳамда водород (термохидро) қуролларини тақиқлаш тўғрисидаги битимни тузишга эъриб ҳаракат қилади. Шу билан бирга Совет ҳукумати ҳозирги шароитда биринчи навбатда давлатларнинг қурол-яроғларини кескин суратда қамайтириш ва эъриб қуролсизланиш тўхтатиш вазифасини ҳал этишга ёрдам бера оладиган амалий тадбирларни кўриш керак, деб ҳисоблайди.

Қурол-яроғларни қамайтириш тўғрисидаги масалани умумий тарафдан самарасиз гаплар доирасидан қуролли кучларни қамайтириш соҳасидан конкрет иш доирасига қўйиладиган давлатларнинг бундай амалий ҳаракатлари ҳозирги шароитда халқаро кескиллигини янада юмшатиш учун, давлатлар ўртасида ўзаро ишончли қучайтириш учун энг ахши воситадир.

Совет Иттифоқининг халқлари тинч ижодий меҳнат билан банддирлар. Улар ўларларнинг максимум гайратларини, куч ва моддий воситаларини янги фабрика, заводлар, электростанциялар, пахтачалар, турар жойлар, касалоналар, мактаблар, университетлар қуришга сарф қилишни йўлга қўйди. Совет кишилари ўларларнинг побисси мамлакатларига жуда кўп бойликлардан тобора кўпроқ фойдаланган ҳолда ўз кўшнларини билан, дунёдаги барча халқлар билан тинч ва ҳўб бўлиб яшашга иштирашмоқдалар. Улар тинч қурилиш ишларини ҳамда ерда ривожлантириш йўришдан барча халқлар манфаат кўражакаларига ишонадилар.

Совет Иттифоқи давлатлар ўртасида тинч ҳамкорлик иш-ни қаттиқ ҳимоя қилиб, халқаро иқтисодий алоқалар ва савдо-сотиқ алоқаларини қангайитириш тарафдоридир. Совет Иттифоқи баъзи давлатлар томонидан вужудга келтирилган ва давлатлар ўртасида савдо-сотиқни қучайтириш йўлига ҳўб бўлиб турган ҳар қандай сунъий тўсиқларни йўқотиш тарафдоридир. Биз ишончимизки, бу чора Совет Иттифоқининг манфаатларига ҳам, балки бошқа ҳамма мамлакатлар ва халқларнинг манфаатларига ҳам муносибдир, чунки эъриб қуролсизланиш тўхтатиш ва мамлакатлар ўртасида халқаро савдо-сотиқ ҳамда иқтисодий алоқаларни қангайитириш халқларнинг фаровонлигини ошириш учун катта имкониятлар вужудга келтирган бўлар эди ҳамда катта ва кичик барча халқлар ўртасида дўстона ҳамкорлик ўрнатилган ёрдам берган бўлар эди.

Совет Иттифоқи ўзаро манфаатдорлик асосида ва мавжуд чеклашларни йўқотиш асосида бошқа давлатлар билан савдо-сотиқ алоқаларини бутун чоралар билан қангайитиришга тайёрдир.

Қуролсизланиш ва тинчликни таъминлаш ишига янги ҳисса қўйишни йўлга қўйиб Совет Иттифоқида тинч ҳўжалик ва маданий қурилиш учун янада қўлайроқ шароит вужудга келтиришга йўл очилди. СССР Ҳукумати қўйидаги қарорини қабул қилди:

1. 1957 йил 1 майгача бир йил мобайнида Совет Иттифоқи қуролли кучларининг сони янгида янада кўпроқ миқдорда, яъни 1 миллион 200 минг киши миқорига қисқартирилсин. 1955 йилда СССР қуролли кучларининг 640 минг киши миқорига қисқартирилганлиги бу ҳисобга кирмайди.

2. Шунга мувофиқ 63 дивизия ва айрим бригадалар тарқатилсин, шу жумладан, Германия Демократик Республикаси территориясидан бўлган 3 авиация дивизияси ва 30 минг кишидан ортиқ миқдордаги бошқа ҳарбий қисмлар тарқатилсин.

Совет Армиясидан ҳарбий ўқув юрталарининг бир қисми тарқатилсин.

Ҳарбий-денгиз флотининг 375 ҳарбий қорабни ишлатишга қўйилсин.

3. Юрдада айтилганларга мувофиқ равишда СССР қуролли кучларининг яроғ-аслаҳалари ва ҳарбий техникаси, шунингдек Совет Иттифоқининг ҳарбий ахўёжларга СССР давлат бюджетидан ажратилган харажатлари қамайтирилсин.

4. Қуролли кучлар составини бўшатилган ҳарбий хизматчиларга саноатда ва қишлоқ ҳўжалигида ишга жойлаштириш имконияти берилсин.

Совет ҳукумати совет қуролли кучлари сонини янгида, ана шундай кўп миқдорда қисқартириш билан БМТ муҳокамасига қўйилган қуролсизланиш программасини амалга ошириш учун ёрдам беришга ҳаракат қилади. Совет қўшнларини ва қурол-яроғлар сонининг яна қисқартирилиши Совет Иттифоқи тинчлик йўлида сиқилиш ва саноат билан қураш олиб бораётганлигини, халқаро кескиллигини юмшатишнинг чинакам ва содда қурашчилик эканлигини ҳар қандай сўздан ахшироқ кўрсатиб беради.

Совет ҳукумати бу қарорини қабул қилганида шу фактини эътиборга оладики, модоний гап Европада таалаудан экан, Совет Иттифоқи халқлари ва Европадаги бошқа тинчликсевар давлатларнинг халқлари қабил франция халқи ва инглиз халқи урушга иштирамайдилар. Бу халқлар уруш оқибатларини ҳали ҳам бошдан кечирмоқдалар. Улар давлатлар ўртасидаги муносабатларни ахшилашга, халқаро ҳамкорлигини ҳар томонлама ривожлантиришга иштирамайдилар.

Бошқа ҳукуматлар, шу жумладан, Америка Қўшма Штатлари, Англия, Франция ва Франция ҳукуматлари тинчликни мустақамлашга ёрдам беришни астойдил истар эканлар, ана шундан намуна олмай қолмайдилар.

Гарб давлатлари — Америка Қўшма Штатлари, Англия ва Франция ўз қуролли кучларини ва қурол-яроғларини СССР қуролли кучларининг бўлсалар, у ҳолда Совет ҳукумати СССР қуролли кучларини яна қамайтириш масаласини қараб чиқишга тайёр туралди.

Бундай тадбирларнинг амалга оширилиши кенг қуролсизланиш программасини бажариш йўлида муҳим бир давр бўлар эди, атом ва водород қуролларини тақиқлаш тўғрисидаги масалани тезроқ ҳал этиш учун реал замин вужудга келтирган бўлар эди.

Совет ҳукумати ана шу қарорини қабул қилганида шу нарсага асосланидики, бир миллион икки юз минг совет гражданининг армия сафидан бўшатилиши ва тинч ижтимоий-фойдала меҳнатга қайтиб келиши СССР халқ ҳўжалигининг барча тармоқларини янада юксалтириш ишига қўйилган янги буюк ҳисса бўлади ва социалистик жамиятимизнинг бахт-саодати йўлида моддий ва маданий бойликлар вужудга келтирилиши кўп даража ошириди.

СССР давлат бюджетидан чиқариладиган ҳарбий харажатларини янада қамайитириш ана шу маблагларни тинч қурилишга сарф қилиш имконияти ҳам беради. Бундан мақсад — мамлакатимизни социалистик негизда юксалтириш, совет халқининг фаровонлигини оширишнинг буюк планларини янада муваффақиятли суратда амалга оширишдир.

Совет ҳукумати совет қуролли кучларини ва қурол-яроғларини янгида кўп миқдорда қисқартиришга шунга асосланидики, ҳозирги вақтда тинчлик кучлари анча мустақамлашди, бу кучлар ахши уюшгандилар ва тинчликни бўзинишга ҳар қандай йўл билан урунмушларга керакли зарба бериш учун кўп воситаларга эгадирлар. Шу билан бирга Совет ҳукумати ишонч билдириб айтадики, Совет Иттифоқининг қуролли кучлари халқимизнинг тинч меҳнатини мустақам суратда қўриқлайдилар ва совет кишилари ҳамда бошқа мамлакатларнинг тинчликсевар халқлари ҳўшёрлигини бўшатмайдилар ва тинчлик ишига ҳамда халқлар ўртасидаги тинч ҳамкорликка дўшман бўлган кучларнинг қирққорларига нисбатан ҳўшёр бўладилар.

1956 йил, 14 май.

Тошкент районидagi 5- мактабнинг ёш мичуричилари мактаб участкасидagi ўсимликларни кунт билан парвариш қилаёттирлар. Улар ҳар хил мева ва цитрус дарахлари, гул ва техника экимлари ўстиришмоқдалар. Мичурич ишчиларини мактабнинг комсомол ва пионерларидан 200 дан ортиқ киши иш олиб бормоқда. Суратда: 7- синф ўқувчиси М. Пўлатова (ўнгда) ва 6- синф ўқувчиси О. Солиқова лимон дарахларининг ўсимини кузатишмоқдалар. X. Хайитмухамедов фотоси.

Қисқа сатрларда

Оққўрғон районидagi Ленин номи колхозда кўп қувватли янги электростанция қуриб битақилди ва ишга туширилди. Ҳозир колхоз хонадонларининг 80 проценти электр чироқлари билан таъминланди.

Шуниингек райондagi Куйбисев номи колхозда 800 кишилик янги клуб биноси қуриб битақилди.

А. Сариев.

Тошкент шаҳар Ленин районидagi Тарас Шевченко кўчасида 1300 ўринли янги ёғи кинотеатр биноси қуриб туғулганлиги ва ишга туширилди. Кинотеатрда ҳар кун меҳнатчилар учун янги кинофильмлар кўрсатишмоқда.

М. Мухамедова.

Чиноз район Мадаинит бўлими қишлоқ аҳолисига кино хизматини ахшилаш ишига жиддий эътибор бермоқда. Районда иккита кўча кино лекторий ташкил қилинди. Кино лекторий райондagi колхоз клубларига бориб қишлоқ ҳўжалигидаги лекциялар ташкил қилиб, ҳар хил кинофильмлар кўрсатишмоқда.

Шуниингек район марказидagi паркида минг ўринли ёғи клуб биноси ҳам битақилди ишга туширилди.

З. Усмонов.

Х. Набиев.

Кўйи Чирчиқ районидagi Энгельс номи колхозда янги-янги бинолар қад кўтармоқда. Колхоз марказида 500 ўринли янги клуб ва 200 боғ қорамол синалган бир молхона биноси қуриб туғулганлиги ҳамда фойдаланишга топширилди.

Т. Азимов.

Колхозчиларнинг соғлиги тўғрисида ғамхўрлик

Низоботи — Ингйўла районининг йирик қишлоғидир. Бу ерда Ленин номи қишлоқ ҳўжалик артелининг мингларча меҳнатчилари яшайдилар. Колхоз пралениеси уларнинг соғлиги тўғрисида чинакам ғамхўрлик қилмоқда. Колхознинг 26 давлатчилик бригадасида болалар исилари ва мактабларда санитария постлари ташкил этилди. Колхоз ўзининг «тез ёрдам» машинасига эга. Врачча оператив ёрдам кўрсатиш ва хонадонлар аёллари туғруқхонада келтириш учун алоҳида энгиз автомашина ажратилди. Шуниингек колхозда янги касалхона биноси қуриш ишлари бошланди.

И. АХМЕТОВ.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Машғулотлар юқори савияда ўтаётган тўғаракда

Тингловчилар машғулот бошланганда наҳдгон аяча илгари келган эдилар. Улар ҳар галликдек колхозда шу кунларда дала ишлари қандай бораётгани, қайси бригадда аҳвол қандай эканлиги ҳақида ўзаро қизгин суҳбатга киришдилар.

— Бугунги машғулотиимизнинг темаси қан қишлоқ ҳўжалигида бағишланган, — деди коммунистлардан бири.

— Бу ҳақда ҳозир умуман суҳбатлашаётганимиз ахши-я, агар машғулот давомида тема юзасидан пухта тайёрланиб келганлигини кўрсатса, ана ҳам ахши бўлар эди. — деди кеска коммунист ўртоқ Чохал Шахбозов.

Коммунистлар «сен қандай тайёрланиб келдинг» деган савол назари билан бир-бирларига қарай бошлаган эдилар, эшикдан «салом, ўртоқлар» деб пропаганда Некталов кириб келди. Машғулот бошланди.

Ўтган тема юзасидан қисқача қайтариш ўтказилди. Сўнгга пропаганда:

— Бугунги машғулотиимизнинг темаси ҳаммаларингизга маълум — КПСС XX съезди қарорлари ва қишлоқ ҳўжалиги соҳасидagi вазифалар. Тайёрланиб келган бўлсаларингиз керак, — деб коммунистларга мурожаат қилди.

Ўртоқ Некталов коммунистлардан тасдиқ жавобини олган, тема материални қисқача баён қилиб берди. Сўнгга қизгин суҳбат бошланди. Коммунистлар ҳар қандай ҳам машғулотга ахши тайёрлик кўриб келган эдилар. Улар бошчилик беш йилликда мамлакатнинг қишлоқ ҳўжалигини юксалтиришда яришилган муваффақиятлар, айниқса КПСС Марказий Комитети Пленумларининг қишлоқ ҳўжалигини янада юксалтириш ҳақидаги тарихий қарорлардан кейин бу соҳада қатъий бурилиш йасалганлигини таъкидлаб кўрсатдилар.

1955 йилгача, — деди агроном ўртоқ С. Давидов, — колхозимизда пахтадан ҳам ҳосил олиб келинди. Колхознинг экономикаси жўза зафлашмиб қолган эди.

Аввалги йиллари колхозда ҳар гектар ердан олинган ҳосил 17—18 центнердан ошмас эди. Ўтган йили ҳосил гектар бошига 4,5 центнердан кўпайди ва ҳар бир гектар ердан олинган ҳосил 22 центнердан ҳам ошиб кетди. Бунга чигитни квадрат-уялаб ва тор қаторлаб экиб, 680 гектар гўзаланиб 432 гектарга трактор билан икки томонлама ишлов берилганлиги, ана шу 432 гектар ердан ўрта ҳўсобида 25 центнердан ҳосил олинганлиги натижасида яришилди.

Мамад Исломов, Эргаш Чўлпонов ўртоқлар бошчилик бригадаларда чигит квадрат-уялаб экилди ва гўзага трактор билан икки томонлама ишлов берилди. Ҳар гектар ердан 25—25,5 центнердан ҳосил олинди. Бу бригадаларда етиштирилган бир центнер пахтага 6,5 тдан меҳнат куни сарфланди. Ўртоқ Бегим Турдиев бошчилик бригадала эса чигит тор қаторлаб экилган бўлса ҳам, гўзага икки томонлама ишлов берилмади. Оқибатда

Қишлоқ ҳўжалик экономикасини ўрганмоқдалар

Янгийўла район партия комитети ҳузурида қишлоқ ҳўжалик экономикасини ўрганиш юзасидан ташкил қилинган назарий семинарнинг машғулотлари мунтазам равишда ўтказилмоқда.

Семинарда «Пахта етиштиришнинг прогрессив усуллари» — пахта ҳосилини ва унинг янги маҳсулотини оширишнинг асосидир, «Колхоз ишлаб чиқаришнинг планлаштириш», «Колхозларда жамоат чорвачилигини ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини ошириш йўллари», «Колхозларда меҳнат кучлари сарфлашни ка-

ҳар гектар ердан 21 центнердан ҳосил олиниб, бир центнер пахта етиштириш учун 8,6 меҳнат куни сарфлашди.

Бу йил колхозда пахта майдони 40 гектар қангайрилди. Ҳосил ўтган йилгача қараганда гектар бошига 5,5 центнер оширилиши керак. Бунинг учун чигит 240 гектар ерга 60 х 45, 160 гектар ерга 50 х 50 схемаси билан квадрат-уялаб экилди. Бу колхозда пахтаниннг янги ҳосилни ўтган йилдаги нисбатан анча ошириш ва колхоз аъзоларига олтинчи беш йиллик план топшириқларини ошириб бажаришга ўзарларнинг муносиб ҳиссаларини қўйиш имкониятини беради.

— КПСС XX съездининг қарорлари, — деди колхоз бошчилиги партия ташкилотининг секретари ўртоқ С. Абдулҳодиров, — биз коммунистлардан қишлоқ ҳўжалигининг барча соҳаларини ривожлантириш таъминлашни талаб этади. Ўтган йили колхозимизда пахтачиларни ривожлантириш соҳасида ахши натижаларга яришган бўлсак ҳам, лекин чорвачилик соҳасида ишчимизнинг мадаси бўлмади. Районимиздаги «ХУШ партияференция», Тарас Шевченко номи, Оқунбобоев номи ва бошқа колхозларда ҳар ситирдан 1000 литр атрофда сут олинган ҳолда, бизнинг колхозимизда ҳар бир ситирдан 240 литрдан сут соғиб олинди. Бунинг сабаби шундан иборат бўлдики, колхоз партия ташкилоти ва пралениеси ситирларнинг қўзда боқишга ўтказилишини таъминлашмоқдалар.

Ҳозир ҳар бир ситирдан кунига ўрта ҳисобда 5 литрдан сут соғиб олинмоқда. Бу йил чорвачилик маҳсулотлари етиштирилиш кўпайтириш соҳасида жиддий ғазарни асанишимиз керак.

Коммунист ўртоқ Шахбозов тема юзасидан гапирар экан, ўзи бошчилиги қилаётган бригада аъзолари бу йил ҳар гектар ердан олинган ҳосилни камиди 5,5—6 центнер ошириш мақсадида шу кунларда Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Йўналишни ва гўзаланиб биринчи парваришини тезла туғулган тўғрисида»ги қарорига жавобан барта майдонларда гўза қатор оралирини ишлашнинг қизиб юборганликлари ҳам муфассал тўхтади.

Ситирлар районидagi «Коммунизм» колхоз партия ташкилоти ҳузурида ташкил қилинган сиёсий тўғаракнинг қатнашчилари КПСС XX съезди материалларини район ва колхоз ҳаёти билан боғлаган ҳолда чуқур ўрганмоқдалар. Коммунистлар съезд материалларини ўрганиш вақтида ўзаро ишлатган учасилкадаги аҳволи чуқур анализ қилиниб, қишлоқ ҳўжалик экимлари ҳосилини тинмай ошириш, чорвачиликни ривожлантириш ва ундан олинган маҳсулот миқдорини кўпайтириш йўллариини белгилашга катта эътибор бермоқдалар.

Ж. РАЗЗОҚОВ.

Австрия Республикасининг Президенти Теодор Кернер жанобларига

ВЕНА

Президент жаноблари, мустақил ва демократик Австрияни тиклаш тўғрисидаги Давлат Шартномаси имзоланган куннинг бир йиллиги муносабати билан СССР Олий Совети Президиумининг ва шайсан менинг самийий табриқларимизни ҳамда

мустақил Австрия Республикасини янада ривожлантиришга австрия халқига муваффақиятлар йўлга қўйиладиган тилақларини қабул қилгайсиз.

Н. ВОРОШИЛОВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси.

1956 йил, 14 май.

Австрия Республикасининг Федерал Канцлери Юлиус Рааб жанобларига

ВЕНА

Канцлер жаноблари, мустақил ва демократик Австрияни тиклаш тўғрисидаги Давлат Шартномаси имзоланган кунга бир йил тўғанлиги муносабати билан Совет Ҳукуматининг ва шайсан менинг самийий табриқларимизни ҳамда Австрия халқига бўлган энг ахши иштираклимизни қабул қилишнингизни сўрайман.

Давлат Шартномаси имзоланиши билан, доимий бетарафлик сиёсатини юргизиш йўлига кирган Австрия Республикасининг

мустақил ва демократик ривожланиши учун асос яратиб берилди.

Мамлакатларимиз ўртасидаги дўстона муносабатлар Европада тинчлик ва ҳарфислик манфаатлари йўлида Совет Иттифоқи ҳамда Австрия халқларининг бахт-саодати учун мустақамлаш ва ривожланишга деб ишонч билдиришга руҳсат этгайсиз.

Н. БУЛГАН.

1956 йил, 14 май.

Австрия Республикасининг Ташқи ишлар министри Леопольд Фигль жанобларига

ВЕНА

Министр жаноблари, мустақил ва демократик Австрияни тиклаш тўғрисидаги Давлат Шартномаси имзоланган куннинг бир йиллиги муносабати билан менинг самийий табриқларини қабул қилгайсиз.

Биз аминимизки, Совет Иттифоқи билан бетараф Австрия ўр-

тасидаги дўстона ҳамкорлигининг янада ривожланиши халқларимизнинг манфаатларига мос бўлиб тургани ва Европа халқларининг тинчлигини ҳамда ҳарфислигини мустақамлашга ёрдам беради.

В. МОЛТОВ.

1956 йил, 14 май.

ВЦСПС ПРЕЗИДИУМИ.

Ҳар гектар ерда белгиланган миқдорда ғўза туплари бўлишига эришайлик!

Бўна районида гектар тўлалиги учун курашилмаётир

Биз, Бўна районидаги Вильямс номидаги колхознинг ўртоқ Халима Хайдарова бошлиқ бригадаси пахта далаларида, бўғанишда бригаданинг аъзоларининг мўл ҳосил етиштириш учун олиб бораётган курашини кўриб хурсанд бўлдик. Бу ерда ғўзалар ҳам бўғанилган, ҳам узунасига култивация қилинган, тўрт киши минерал ўғит билан маҳаллий ўғитни аралаштириб, ғўзани биринчи озиқлантиришга тайёралик кўришди.

90 гектар пахта майдонининг ҳар гектарини 30 центнердан ҳосил бериш учун аҳд қилган бу бригада аъзолари ишни ана шундай ташкил этганлар.

Колхознинг А. Қўшев, М. Қаландаров ўртоқлар бошлиқ бригадаларида ҳам ғўза парвариши ана шундай яхши уюштирилган.

Каганович номи, «ХХ партсъезд» колхозлари ҳам Бўна районидаги энг йилрик ва юқори ҳосилли колхозлардан ҳисобланади. Бу колхоз аъзолари ўтган йилгидек юқори ҳосил етиштириш учун астойдил курашиб, ғўза парваришини кучайтириб юборганлар.

Биз «ХХ партсъезд» колхозининг ўртоқ Бекхўжаев бошлиқ бригадасида бўғанишда квадрат-уялаб ўстириладиган ғўзаларнинг иккинчи марта ипланиётганини кўрдик. Бу бригаданинг агротехника қўлақлари рўя қилиб парвариш қилинган ғўзалар шонлиқ бўлганлар.

Афсуски, райондаги бошқа колхозларда пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун кураш шу ҳилда уюштирилмаган.

Биз Охунбобоев номи колхозининг ўртоқ И. Махмудов бошлиқ бригадасида бўлдик. Бу бригаданинг бу йилда бир ой илгари тамомланган бўлса ҳам шу кунгача 40 процентга яқин ерда чигит униб чиқмаган.

— Мана шу ер неча гектар? — Биз Махмудовдан сўрадик.

— Ҳа, гектардан ортиқроқ.

— Нўд, бу ер олти гектардан ошмайди.

— Нима учун, — ҳайрат кўларини очиб деди бригадир, — бу ер ўн гектар.

— Андиқонликлар гектарларга қараб эмас, гектарлардан кўчаларга қараб иш қиладилар, — дедик биз унга.

Бу бригаданинг ҳақиқатан гектарларда кўчаларнинг тўла бўлиши учун кураш йўли қарийб 40 процент ерда кўчат ўсмаётир. Шундай бўлганда ҳамда бригаданинг бу ерларга қўшимча чигит экин шундай бўлиб ҳам қўйилган.

Колхознинг Темирхонов, Т. Маманов ўртоқлар бошлиқ бригадаларида ҳам ана шундай ҳолатларга йўл қўйилмоқда. Темирхонов бригадасида чигит ҳақда ташқари ола қилинган бўлса ҳам қўшимча чигит экинга эътибор берилмаган. Бу бригадани ҳам ҳали бирон гектар ердаги ғўза янада қилинмаган.

Ана шундай фактларни районнинг бир қанча колхозларида учратиб мумкин, бу ҳол район колхозларида чигитни бир тежеки ундириб олишга, ола чиққан жойларга қўшимча чигит экинга бепарволик билан қараётганини, ғўза тупларининг нормал қилинишга бўлиши учун кураш олиб бормайётганини кўрсатиб турди.

Биз 1-МТС зонасидаги «Коммунизм» колхозига бўғанишда ўртоқ С. Ражабов бошлиқ бригадани ҳам текширдик. Бу бригадани ҳақиқатан чигит экинганлигини аниқладик.

Ўртоқ С. Ражабов бошлиқ бригадани квадрат-уялаб чигит экинган ерларда ғўзалар нотиғри янада қилинмаётир. Натигада квадратлар бўзилган, ип тўғри режа билан янада қилиниш ўйлаб кўришди.

Бригадани қўшимча чигит экин ҳам мўлақот талабга жавоб берайди. Бригадани аъзоларидан С. Мансурова, Қ. Абдуллаев ўртоқлар қўла билан ерни сал қамлаб, чигитни намсиз тупроқ орасига ташлаб қўйишди.

Район колхозларида мавжуд механизмлардан ҳам тўғри ва умумий фойдаланишга аҳамият берилмаётир. Молотов номи колхозининг ўртоқ Ишмоилов бошлиқ бригадасида 70 гектарга яқин майдондаги ғўзалар сифатсиз култивация қилинган. Ақалли ғўза тупларининг таги ўсимталмаган. Ж. Қўрбонов бошлиқ бригадани аёваб бўғанилган култивация ҳали ҳам боғланмаган.

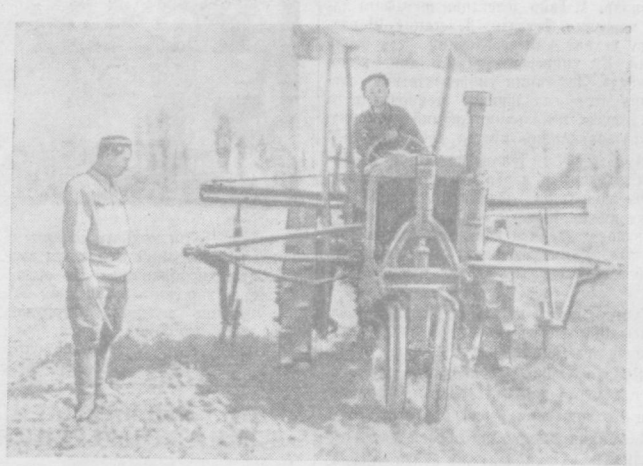
Ўртоқ Иброҳимов раислик қилаётган Хрушчев номи колхозда механизация қилинган, айниқса ёмон фойдаланишда. Қанча-қанча ердаги ғўза култивация боб бўлиб қолган бўлса ҳам бу колхозда ушбу универсал тўрт-беш кундан бери бекор турибди. Ундан фойдаланиш тадбирлари қўйилмаган.

Колхозларда механизация қилинган ёмон фойдаланишда қилинган ҳар иккала МТС раҳбарлари ҳам жавобдорлар. Чунки улар механизаторлар олиб бораётган ишлар устидан тўғри контроллик қилинмаётир. МТС раҳбарлари пала-партиш режани қилинган универсалнинг колхоз далаларида юбориб билангина қишлоқларга қўйибди. Айниқса, районнинг ўртоқ Голдиз директорлик қилаётган 1-МТС плагини шундай мўлақот жавоб берайди. Бу МТС бўйича ҳақиқатан 28 та универсалга култиваторлар тирмаётган. Колхозлардаги универсаллар турли баҳоналар билан тоғ-тез бўлиб туради, тракторчилар бир меҳрда ишламайди. МТС раҳбарлари кадрлар тайёрлаш масаласига эътиборсиз қараганлар. Универсалчилар етишмайди, кўпгина тракторчилар қонқарса ишламайди.

Район пахтакорлари ва МТС механизаторлари ғўза парвариши дарида йўл қўйиладиган ана шу хато ва камчиликларни тезда бартараф қилишлари, ғўза тупларининг нормал қилинишга бўлиши, гектарнинг тўлалигини таъминлаш учун курашилари керак.

Район пахтакорларининг масала-ҳақларини анд шунлардан иборат.

Андиқон область пахтакорлари ўзaro текшириш бригадасининг аъзолари: **Н. ЖУРАВЛЕВ** — «Савай» совхоз боғаниш партия ташкилотининг секретари, **О. ИМОМАЛИЕВ** — Балиқчи район МТСнинг агрономи, **М. ХУРАМОВ** — Илбаскан район 8-совхоз ишчилар комитетининг раиси, **З. ФАРОМОНОВ** — Мархамат район, **Ш. ШУКУР** мерган қишлоқ советининг раиси, **У. ЖОНГИТОВ** — «Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг Анвар Эгизаевлар бошлиқ бригадасида бўлган 70 гектар ернинг ҳар гектарини 42 центнердан ҳосил бериш. Бригадани аъзолари бу йил пахта майдонини 85 гектарга етказиб бу ерларнинг ҳар гектарини 45 центнер ҳосил етиштириш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Пахтадан мўл ҳосил етиштиришда бригадани аъзолари универсалчи ўртоқ И. Сплавков жуда яхши брдам бормоқда. У кундалик култивация нормасини 1,5-2 ҳиссага етказиб бажаряптир.

Бригадани аъзолари ҳар бир гектар ерда белгиланган миқдорда ғўза туплари бўлиши ва ҳар бир туп ўзанинг серхосили бўлиб етилиши учун парвариш ишларини сифатли қилиб ўтказаятирлар. Колхозчилар қатор оралиқни юмшатишда, ғўзаларга дастлабки ўғит бериш шундай табиқий оғирлиқни олиб, шу билан бирга сифатли бажарилиши учун курашаётирлар.

Гектардан 45 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини оғир бу бригадани ишлари колхознинг бошқа бригадани ва аъзоларига ҳам таълим берган. Барча пахтакорлар социалистик мусобақани кенгайтириб ғўза парваришини намунали ўтказиш учун ҳаракат қилмоқдалар.

Суратда: Универсалчи ўртоқ И. Сплавков бригадани ғўзаларини култивация қилаётир. Бригадир ўртоқ А. Эгизаевнинг иш сифатини текшириб кўрмоқда. **Б. ИМОВ** фотоси.

Ўзанинг биринчи парвариши тугалланди

Ўрта Чирчиқ районидаги Қўйишев номи колхозининг барча бригадаларида ғўза парвариши ҳар томонлама қилиниб бормоқда. 85 гектар майдонда пахта етиштириш 2-бригадани аъзолари ғўза парваришини айниқса намунали қилиб уюштирилган. Бу бригадани аъзолари янада, биринчи култивация ишларини тугаллаб қўйишди.

Бригаданинг кеска пахтакори ўртоқ Абдураимов бошлиқ звенонинг аъзолари 16 гектар ернинг 10 гектарига чигитни квадрат-уялаб екин қилишди. Улар чигитни беҳато ундириб олиб қўйиладиган далада култивациялаб, кейиндан уларни

букегаб бўлишди. Шу билан бирга улар қаторлаб ўстириладиган ғўзаларни янада барвақт чиқаришди, сўнгра ҳамма майдонда ғўза қатор оралиқни узунасига култивациялашди. Бу звено аъзолари ғўзанинг биринчи чигитини ҳам тугаллашди. Ҳозир айрим ерларда ғўзалар сўтирмоқда.

Ўртоқ У. Маталев бошлиқ звено аъзолари ҳам ўзларига қарашли 14 гектар ердаги ғўза қатор оралиқнинг дастлабки парваришини тугаллашди. Ҳар иккала звено аъзолари ғўзани биринчи озиқлантиришга тайёрамлиқда.

А. РАЗЗОҚОВ.

Ўза парвариши намунали ўтказилмоқда

Мирзачўла районидаги «Қизил Ҳалқа» колхозининг ўртоқ Юсуфов бошлиқ бригадани аъзолари 64 гектар майдондаги чигитни беҳато ундириб олиб, механизаторлар брдамига ғўзанинг дастлабки парваришини ушбу қилиб ўтказаятирлар. Улар ғўзани тоғ қаторлаб ўстириладиган участкаларда механизация ердами билан 60 х 45 ексмаси ҳосил қилмоқдалар. Ўзани янада чиқариш ерларда пемалеш қилиб ўтказилмаётир. Бригаданининг Қ. Назарова, М. Урунова сингари ишчилар аъзолари кунлик қоник нормани 1,5-2 ҳисса бажариб, юқори кўрсаткичларга эришятирлар.

Бригадани аъзолари ўтган йили мавжуд пахта майдонларининг ҳар гектарини 33,5 центнердан ҳосил топишган бўлса, бу йил гектардан олинган ҳосилни 35 центнерга етказиш учун курашаётирлар. Бригаданининг Жаберов ота Исаев бошлиқ звено аъзолари ҳам гектардан 40 центнердан ҳосил етиштиришга бажарилган. Ҳозир звено аъзолари ғўзанинг дастлабки парваришини сифатли тугаллаб, иккинчи парваришини кучайтириб юборишди.

М. АБДУРАИМОВ.

Кўрт боқини муваффақиятли ўтказайлик

Бу йил областимиз ишчилари кўрт боқини яхшилашда биринчи ютуқларга эришдилар. Кўрт уруғлари энг кўп мўлақотда сифатли қилиб очиб олишди. Тошкент шаҳридаги саноат корхоналарида темир ва ёгондан 5 мингдан кўпроқ стандарт ётажерлар ясаиб, колхозларга юборишди. Колхозлар етарли миқдорда қорғоз, формалин ва қайчи оқилар. Ишчиларда ишлаётган колхозчиларга пул ва нагурси аванслари берилади. Бу тадбирлар натижада ишчиларнинг қизиқиши анча ошди, кўрт боқини агротехникасини тўғри амалга ошириш имкониятлари тугилди.

Шу кунларда кўрт боқинида ғўза тугилган дастлабки энг муҳим натижалар кўпга киритилди. Кўртлар 3 ёнга киргунча қасалланмади, зарарланмади, ҳеч бир побуд бўлмаган сақлашиб қолди. Бироқ бу ҳол бозини колхозларга бегамлик қайтаришни тугилишига сабаб бўлмоқда. Уларнинг раҳбарлари, ишчилар ёмон эмас, ҳар қанча қилиб бўлса ҳам иплалдан мўл ҳосил олиниши шубҳасиз, деб ўйинтирлар. Ҳақиқатда эса кўрт боқини ишда ҳали ҳам жиддий камчиликлар бор.

Ҳозир кўртлар тўртинчи, бешинчи ёнга, яъни кўрт боқининг охири, энг масъулиятли дарида қирди. Яқин кунларда олти кўртлар иплала ўрай бошлайди. Бу дарида кўртлар ҳаёт шароитига айниқса сезиб бўладилар. Уларни парвариш қилиш ишларини оғирлаштиради шундай бўлганда, кўртларнинг побуд бўлишига сабаб бўлади.

Маълумки, илал кўртлари қасалланган гойат юқумли бўлади. Улар одамлар, пашалар, ифосе барглар орқали ҳам кўртларга юқиб, тезда тарқалади ва жуда кўпгина одамларга сабаб бўлади. Бунда кўпгина кўртнинг қирилиб кетиши мумкин. Кўртлар тоғ жойла беклаётган бўлса, сўтқачлар етарли бўлмаса, бинолар шомоллашти турилмаса кўрт тезда қасалланади.

Тут барглари иссиқ пайтда қисилса, сўтқач қўйилса, ифоселанса, кўртларга уйиб солинса ҳам кўрт ҳаётига ёмон таъсир қилади. Баргларга нисбатан шундай мусобақат бўлиши, унинг исроф қилинишига, кўртларнинг емай қўйилишига, таъси устида қўлаб бўлиниб қолиб қириниши, ниҳоят, кўртларнинг қасалланишига сабаб бўлади.

Ҳозирги кундаги энг муҳим вазифа, ҳамма кўртларга сўтқачларни кенгайтириш ва баргларнинг сифатини бўлмаган тежаб-тертаб сарфланган иборатдир. Лекин бозини колхозларнинг раҳбарлари бунга етарли эътибор беришмайдилар. Шунинг учун ҳам боқиланган кўртлар дастлабки ёшларда сўтқачлар билан 119 процент таъминланган бўлса, охири ешларда фақат 73 процент таъмин этилган. Оржоникидзе районидаги Охунбобоев номи, «Ленинград» колхозларида кўртлар 30 процент сўтқачлар билан таъмин этилган, ҳодосе. Бу колхозларда барглардан фойдаланишда ҳам ҳўжасизликка йўл қўйилмоқда. Охунбобоев номи колхозда кўрт боқини марказлаштириш ва уларнинг аҳволидан ҳар кун хабар олиб ту-

рини учун тўла имконият бўлгани ҳодосе, кўртлар ҳар жой-ҳар жойда боқилаетир. Кўрт боқини ана шу ҳилда бўлиб юбориб баргдан унумети фойдаланишга, уни исроф қилишга сабаб бўлмоқда. Тут нодалари нотиғри қисилмоқда, дархат танаси ва остидан чиққан нодалар тозаланиб қолмаётир. Бу ҳолда дархат, танаси ва остидан чиққан нодаларнинг ўсишига аўр бериб, натижада қаллақдаги нодалар яхши ўсмайди, келгуси йил барг ҳосили қамалиб қетади.

Ўрта Чирчиқ районидаги Каганович номи колхозда (район ўртоқ Власов) кўртларга едрилладиган барг фақат қаллақдагина қисиб олиниб, таъна ва дархат остидан чиққан баргчи нодалар қоллиб қетмоқда. Бу колхозда ўтган йиллар ҳам барглардан ана шундай фойдаланиб келинганлиги учун дархатларнинг кўп ишдан қилиб қолган, улардан мўл бериб олин қийин. Ҳаммадан ачинадиган жойи, район ишқилиш бошқармаси бошлиқ ўртоқ Сергеев, район ишқилиш комитетининг раиси ўртоқ Сотиболдиев ва унинг ўринбосари ўртоқ Мирзаевлар ўртган кабинетнинг қарама-қарши қараганда Каганович номи колхознинг қаровсиз бўлиб қолган бу тўғриси ақлол қўзғатилди. Афсуски, шунинг кўра-бўла турли раҳбарлар ишқилиш қилмоқдалар.

Кўпгина колхоз раҳбарлари шаҳар аҳолиси ҳимматини, боғаридаги тўрт барг олиш умидида, ғўзалардаги тўғрларга қарамай қасалланган. Қилиниш районидаги Сталин номи, Ворошилов номи колхозлар, шунингдек Тошкент районидаги кўпгина колхозларнинг раҳбарлари шаҳардан тўрт барг олишга айниқса ўрганиб қолганлар.

Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхоз раҳбарлари ҳам кўпроқ ишончини шаҳардан олиб қаллақдагина баргларга қўйиб ўзларининг тўғрларини қаровсиз қолдиришди.

Иплала ўраш вақти яқинлашиб қолди. Бу дарида яхши кутиб олиш учун ҳозирдан бошлаб дастларни тайёрлашга кириниш керак. Илгирги районидаги Сталин номи колхоз правленисига бу йили марказлаштириб олиб бормоқда. Ҳозир қўладан мингбони ва бошқа ўсимликлар келтирилиб, дастлар ясалмоқда. Шонли похона топишган ерларда сўнғий дастларини ҳам қўлаб тайёрлаш керак.

Агар биз шу кунларда сўтқачларни кенгайтирсак, тўт кесиб, баргини ташини, уни кўртга солиш ишларини яхшиласак, етарли миқдорда дастларни тайёрлаб қўйиб, олтинчи беш йилдаки биринчи йил топишнинг муваффақияти билан бажара оламиз.

Шу билан бирга, иланишнинг сифатли бўлишини ҳам таъмин етишимиз керак. Бунинг учун ҳам кўртларни яхши боқилиши, уларни қасаллик ва зараркундалардан сақлашни керак.

Иплала ўраш дарида етилиб улгурмаган кўртларни ажратиб-алоҳида боқиб, уларнинг соғлиги учун ҳамхўрлик қилиш керак.

М. АЛЕНСАНДРОВ,
Област ишқилиш идорасининг бошқарувчиси

Кўрт боқини илгорлари

Ойимбуев Каттабобоева ҳозир 61 ёшга кирди, лекин у ўзини тектик ва бадувват ҳис қилади. Кеска аёл 20 йилдан бери Октябрь районидаги Андреев номи колхозда илалчилик звеносига бошчилик қилмоқда.

Ойимбуев ҳодосе, бу йил ҳам ўзларига топишган кўртларни жадал усул билан боқайтир. Уларнинг мақсади бу йил ҳар қўти урушдан 80 кўтормадан иплала ҳо-

сиди олиб, давлат плагини ошириб бажаришдан иборатдир.

Колхозда 1955 йилда 34 қўти кўрт уруғи боқилган эди. Бу йил кўрт уруғи 64 қўтига қўйилган. Ойимбуев ҳоллардан ўрнал олаётган Истебоний Азимова, Ўйини Хасанова каби кескалар ҳам кўртни жадал усул билан боқиб ва мўл иплала ҳосили етиштириш учун курашмоқдалар.

Д. СОДИНОВ.

Мактабларнинг ўқув-материал базасини мустаҳкамлаш керак

КПСС XX съездининг олтинчи беш йиллик плагини қасбидан Директивларда ҳақ маорифи органлари олдинда ҳамма жойда умумий ўрта таълимга ўтиш вазифалари қўйилган. Бу вазифаларни муваффақиятли равишда бажаришнинг ҳақ қилувчи шарт-шароитлардан бири — мактабларнинг ўқув-материал базасини мустаҳкамлашдир.

Сўнғи йилларда областнинг маҳаллий партия ва совет ташкилотлари, шунингдек корхоналар, колхоз ва совхозлар бу соҳага жиддий эътибор беришди. Натигада ўтган беш йиллик мобайнида областда 16 минг 750 ўқувчи 67 мактаб бинолари қурилди. Сирдарё районидаги Охунбобоев номи (район ўртоқ Убайдуллаҳов) ва Янгийўла районидаги Свердлов номи (район Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ Шоракматов), Чиноз районидаги «Қизил Октябрь» (район ўртоқ Рустамов), Юрчи Чирчиқ районидаги Свердлов номи (район ўртоқ Д. А. Кам), Қўйи Чирчиқ районидаги Дмитров номи (район ўртоқ Д. Л. Шин) ва бошқа кўпгина колхозлар ҳақ маорифини ривожлантириш тўғрисида ҳамхўрлик қилишди, типовой мактаб бинолари, айниқса ўрта мактаблар учун бинолар қуришга ачча маблаг ажратилди. Жамоатчилик ва юқори синф ўқувчиларини кўп кўп билан мактабларга қўшимча ҳоллар қуриш бўйича кўпгина ишлар қилинди.

Ҳозирги вақтда область территориясидан колхозларнинг маблаглари ҳисобига 5 минг 100 ўқувчи 17 мактаб биноси қурилмоқда. Олтинчи беш йилдаки область колхозлари, совхозлари ва саноат корхоналарининг маблаглари ҳисобига мактаб бинолари қуриш ишлари бундан ҳам кенг-кўлама давом етирилди.

Мактабларни жиҳозлаш, уларни парта-лар, инвентарлар ва кўргазмалар ўқув қуроллари, қўлашмалар билан таъминлаш соҳасида ҳам кўпгина ишлар қилинди. Фақат кейинги йиллар ичида мактабларга инвентарлар ва кўргазмалар ўқув қуроллари сотиб олиш учун, колхозлар, совхозлар ва саноат корхоналарининг шундай

мақсадларга сарфлаган маблагларидан ташқари, давлат томонидан 7 миллион сўмдан ортиқ пул сарфланди. Мактаб кабинетларини жиҳозлашда, улар учун кўргазмалар ўқув қуроллари тайёрлашда ўқувчилар ва ўқитувчилар ачча қатнашмоқдалар. Масалан, биринчи 1955 йилда Бек-обот шаҳридаги мактабларда ўқувчилар томонидан 2000 дан ортиқ ҳар хил кўргазмалар ўқув қуроллари тайёрланди. Қилиниш районидаги 27-ўрта мактабда физика ўқитувчиси ўртоқ Тоғиев раҳбарлигида ўқувчилар томонидан физика ва биология кабинетлари учун 400 дан анд ҳар хил кўргазмалар қуруллар қурилди.

Бундан ташқари, мактабларда политехника таълими учун қўлаб баъзавуқда келтириш масаласига алоҳида эътибор берилади. Бу вазифани бажаришда СССР Министрлар Советининг умумий таълим мактабларига ишлаб чиқаришда фойдаланилмаётган, бироқ политехника таълими мақсади учун яроқли станокларни, ушча қатта бўлмаган ички биш дивителларини, электромоторларни ва бошқа асбоб-ускуналарини бериш ҳақида 1955 йил 16 майда чиқарган 4098-р номердан бўй-руқ мумкин аҳамиятга ага бўлди. Натигада бозини тадбирлар амалга оширилди. Област мактабларида 49 станок ва 71 атракторлик мастерскоплари ташкил этилди, мактабларга 28 автомобиль, 50 трактор, 74 та ҳар хил қишлоқ ҳўжалик машинаси, 95 станок, 120 верстак, турлича қувишга ага бўлган 47 электромотор, 21 комлект телефон ва 8 комлект радио аппаратуралари, 20 минг донадан ортиқ турлича инструментлар бепул берилди.

Бироқ, шунга қарамай, область мактабларининг ўқув-материал базаси ҳануз қоник қарамада эмас. Политехника таълими учун мумкин равишда материал ба-за яратиш масаласида ҳали жуда кам иш қилинган. Мактабларнинг нормал ишлари учун бинолар етишмаётир. Областда кўпгина мактабларда жамғуруллар ўқув кабинетлари ва мастерскоплари бўлмаган биноларда ўтказилмоқда. Шунга қарамай, мактаб бинолари қуриш ишлари жуда се-

кин бормоқда. Шаҳар ва қишлоқ қурилиш министрлиги ҳамда область совхозлари бу соҳада айниқса сўтқачликни кўрсатмоқда. Велко Алексеев ва Луначарек себказлари кўрсатган икки ўрта мактаб биноси икки йилдан бери битказилмай қолмоқда. Совхозлар министрлиги йўл билан мактаб бинолари қуришга ажратилган маблаглар, ҳар йили ўзлаштирилмай қолмоқда. Ҳодосе, совхозлардаги мактаблар поқулаи шароитда ишламайди. Колхозларнинг мактаб бинолари қуриш соҳасидаги ташаббуслари қўлаб-қувратилмаётир, уларни қуришнинг материаллари, масалан, илпик, гипс, тахта, том биш учун ишлатилган материаллар билан марказлаштирилган тартибда таъминлаш тадбирлари қўйилмаётир.

Олтинчи беш йилда қўшимча хоналар қуриш ҳисобига мактаб биноларини кенгайтириш ва янги мактаб бинолари қуришдек қатта вазифалар турпти. Областда 182 синф хонасини қуриб битказиш, ўқув мастерскоплари учун бинолар қуриш керак. Маҳаллий партия ва совет ташкилотлари ўз маблаглари ҳисобига ва ўз қула-ри билан мактаб бинолари қуришга, уларнинг материал базасини мустаҳкамлашга ачча иштирок етказган колхозлар, совхозлар ва корхоналарнинг ташаббусларини ҳар томонлама рағбатлантиришлари лозим.

Мактабларнинг материал базасини янада мустаҳкамлаш вазифасини уларни етарли миқдорда ҳўжалик инвентарлари ва асбоб-ускуналар, шунингдек кўргазмалар ўқув қуроллари билан таъминлашга турли муваффақиятлар суратда ҳақ етди бўлмайди. Шунинг айтиш керакки, ҳали бу соҳада шу кунгача зарур тартиб ўрнатилмаган. Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги ва кўргазмалар ўқув қуроллари магазинлари мактабларининг тобора ўсиб бораётган талабларини қондираолмаётирлар. Мактабларнинг 50 процентига физика, химия, биология кабинетларининг жиҳозланганлиги таъминланган, зарур қишлоқ ҳўжалик инвентарларининг йўқлиги, етуз, стол, шпиф, доска, вешалка, титан ва бошқа шунга ўх-

шаш асбоб-ускуналарга қатта муҳтожлик сезилмаётганини ана шундан далолат беради.

Мактабларни жиҳозлашга ҳақ маорифи органларининг бозини раҳбарлари ҳам таъминлаш ва қатъий кўрсатмаётирлар. Улар мавжуд маҳаллий имкониятлардан ва шу мақсадлар учун ажратилган бюджет маблагларидан тўла фойдаланишди. Мактабларнинг ўқув-материал базасини мустаҳкамлашга масъулиятчилар мумкин бўлганда тўла қўлаштирилган 1955 йилда давлат томонидан ҳўжалик ва ўқув асбоб-ускуналарини сотиб олиш учун ажратилган маблагдан 300 минг сўмдан кўпроғи фойдаланилмай қолди кетди. Масалан, Юрчи Чирчиқ районидаги (район ҳақ маорифи бўлимининг мудири ўртоқ Аширматов) 40 та мактаб учун ҳўжалик ва ўқув асбоб-ускуналарини сотиб олишга ажратилган 91,5 минг сўмдан атиги 64 минг сўми, Бекобот районида (район ҳақ маорифи бўлимининг мудири Олтишев) 90,7 минг сўмдан бироқ 62 минг сўми фойдаланилди. Гулистон район (ҳақ маорифи бўлимининг мудири ўртоқ Олмурадов) ва Мирзачўла шаҳар (ҳақ маорифи бўлимининг мудири ўртоқ Муҳамедов) мактабларини жиҳозлаш масаласида ўзлаштирилган даражада масъулиятчиларка йўл қўйилди. Гулистон районида 65,7 минг сўмдан атиги 3 минг сўми, Мирзачўла шаҳрида асга 34,6 минг сўмдан атиги 3 минг сўми ўзлаштирилди, ҳодосе.

Район ҳақ маорифи бўлимида ва бозини мактабларнинг раҳбарлари томонидан мактабларнинг ўқув-материал базасини мустаҳкамлашга эътибор берилмаётганини бу масалани планлаштиришда ҳам қўла ақлол ташланмоқда. Тажриба шунини кўрсат

33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропганда бўлими — 136.
- 132 Хатлар бўлими — 34048. Махаллий ахборот бўлими 135.